

## PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSRET

# Praksisoversigt over objektivt ansvar for miljøskader (miljøskadeerstatningsloven § 3)

*Rækkevidden af § 3, stk. 1, ansvarsfritagelsen i § 3, stk. 2 og samspillet med culpa og naboret*

Version 2 · Opdateret 7. sep. 2026 · 38 afgørelser · 2005-2026

[Læs online](#)

## INTRODUKTION

Miljøskadeerstatningsloven pålægger den, der som led i en erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet anført i lovens bilag forårsager en forurening, et objektivt erstatningsansvar for den skade, forureningen medfører. Loven er snæver: den gælder kun for de bilagsopregnede aktiviteter, kun for skade forvoldt efter 1. juli 1994, og – som Højesteret fastslog i BS-63777/2024-HJR – kun når skaden reelt udspringer af netop den særligt farlige eller forurenende aktivitet, der bringer virksomheden ind under loven. Uden for lovens område afgøres miljøskader fortsat efter culpareglen, den naboretlige tålegrænse og de offentligretlige påbudsregler i jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven, og praksis viser, at det er dér langt de fleste sager reelt afgøres.

## PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Det objektive ansvar efter miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1 forudsætter både, at skadevolderen driver en aktivitet omfattet af lovens bilag, OG at forureningen konkret er forårsaget af netop den aktivitet – ikke blot at virksomheden i øvrigt er omfattet af loven.
- 02** Højesteret frifandt i BS-63777/2024-HJR en grundejer for et oprensningskrav på ca. 2,7 mio. kr., fordi olien var fejlpåfyldt en sløjfet, ubenyttet studs og derfor ikke stammede fra den aktive, nedgravede tank, som bragte ejendommen ind under bilaget.
- 03** Skadebegrebet i § 2 omfatter personskade og tab af forsørger, tingsskade, andet formuetab og rimelige omkostninger til afværgelse, forebyggelse og genopretning af miljøet – også rene afværge- og oprensningssomkostninger er dermed erstatningsberettigede.
- 04** Loven omfatter efter § 1, stk. 2 tillige forstyrrelser ved støj, rystelser og lignende fra bilagsvirksomhed, men rene anlægs- og nabogener uden for bilaget bedømmes fortsat efter culpa og den naboretlige tålegrænse.
- 05** Ansvarsfritagelsen i § 3, stk. 2 er en snæver undtagelse: den forudsætter, at skaden skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter fastsat af en offentlig myndighed – ikke blot at virksomheden havde en miljøgodkendelse.

- 06 Skadelidtes egen medvirken kan efter § 4 nedsætte eller bringe erstatningen til bortfald, men ved personskaade kun ved forsæt eller grov uagtsomhed.
- 07 Forudgående aftaler til ugunst for skadelidte er ugyldige efter § 5, stk. 1 – dog ikke over for det offentlige eller en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv.
- 08 Loven begrænser efter § 7 ikke skadelidtes adgang til erstatning efter almindelige regler, og domstolene afgør derfor rutinemæssigt miljø- og genesager efter culpa uden at tage stilling til ulovbestemt objektivt ansvar, jf. BS-247/2025-HJR og BS-283/2025-HJR.
- 09 Loven gælder kun for skade forvoldt efter 1. juli 1994, jf. § 9, og krav forældes senest 30 år efter den skadeforvoldende hændelse, jf. § 6, stk. 2.
- 10 Miljøskadeerstatningsloven har afsmittende offentligretlig betydning: den udgør de 'strengere ansvarsregler i anden lovgivning', der efter jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 2 kan gøre en tankejer til 'forurener' uden påvist uforsvarlig adfærd, jf. NMK-11-00167.
- 11 Efter bilagets punkt J.9 er virksomheder – herunder udlejningsejendomme – med nedgravede olietanke på 6.000 liter eller derover omfattet af det objektive ansvar; mindre villaolietanke er det ikke, jf. NMK-11-00142.
- 12 Ved overskridelse af den naboetlige tålegrænse ydes efter differenceerstatningsprincippet ikke fuld erstatning for værditabet, men kun for den del, der kan henføres til overskridelsen, jf. Østre Landsrets telemastdom BS-22441/2023-OLR.
- 13 Ansvarsfordelingen mellem flere ansvarlige – og lempelse over for den forsikringsdækkede skadevolder – sker efter erstatningsansvarslovens §§ 24-25, jf. BS-63777/2024-HJR og BS-247/2025-HJR.
- 14 Kan nyere og ældre forurening ikke adskilles, kan hverken undersøgelses- eller oprensningspåbud meddeles, og skadelidte er henvist til de almindelige erstatningsregler, jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse i sag 25-06238 (Hillerød Station).

## Lovens anvendelsesområde: bilagsvirksomhed, forurening og forstyrrelser

§ 1

Miljøskadeerstatningsloven er et snævert, men skarpt afgrænset lovfæstet objektivt ansvar. Efter [miljøskadeerstatningslovens § 1, stk. 1](#) gælder loven for

*"skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven."*

Der er dermed to kumulative betingelser allerede i anvendelsesbestemmelsen: der skal være tale om **forurening** af et af de fire opregnede medier, og forureningen skal ske som led i en aktivitet, der positivt er nævnt i lovens bilag. Efter [§ 1, stk. 2](#) gælder loven "tilsvarende for forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende" – men også her kun for de bilagsopregnede aktiviteter.

Bilaget til [miljøskadeerstatningsloven](#) er en katalogliste, der i vidt omfang svarer til den godkendelsespligtige listevirksomhed efter [miljøbeskyttelseslovens § 33](#). Bilaget er inddelt i bogstavgrupper, bl.a.:

| Gruppe | Eksempler på omfattede aktiviteter                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A      | Jern- og stålværker, metalstøberier, galvanisering, stålskibsværfter, akkumulator- og kabelfabrikker                                                                                                                                                                                            |
| B      | Cement-, kalk- og kridtværker, gasværker, teglværker                                                                                                                                                                                                                                            |
| C      | Indvinding og raffinering af mineralolie, naturgasanlæg, asfaltfabrikker, tjæredestillationsanlæg                                                                                                                                                                                               |
| D      | Kemisk fabrikation, petrokemisk industri, kunstgødningsfabrikker, lægemiddelfremstilling                                                                                                                                                                                                        |
| I      | Store gyllebeholdere (fra 3.750 m³) og dambrug                                                                                                                                                                                                                                                  |
| J      | "Anden særlig forurenende aktivitet" – bl.a. krematorier, udendørs skydebaner, forlystelsesparker, autoværksteder, spildevandsudledere over 30 PE og – punkt 9 – <i>virksomheder, herunder udlejningsejendomme, der har nedgravede olietanke med et rumindhold på 6.000 liter eller derover</i> |
| K      | Affaldsanlæg; deponering, forbrænding, ophugning, behandlingsanlæg for forurennet jord                                                                                                                                                                                                          |

Bilagets punkt J.9 er i praksis den bestemmelse, der oftest bringer helt almindelige erhvervs- og udlejningsejendomme ind under det objektive ansvar. Modsat falder den private villaolietank og den mindre erhvervstank under 6.000 liter uden for loven – en afgrænsning, som Miljø- og Fødevareklagenævnet udtrykkeligt lagde til grund i **NMK-11-00142 (Holbæk-sagen)**, hvor en udlejningsejendom med en tank på 1.200 liter ikke kunne rammes af det ubetingede ansvar:

*"Nævnet bemærkede, at Miljøskadeerstatningsloven alene fastsætter et ubetinget ansvar for udlejere af boligejendomme med nedgravede olietanke over 6.000 liter."*

De tekniske krav til de tanke, som bilaget henviser til, findes i [olietankbekendtgørelsen](#), herunder reglerne om sløjfning i [§ 30](#) og [§ 23](#) samt sløjfningsterminerne for ældre ståltanke i [§ 47](#).

LOV

[Miljøbeskyttelsesloven § 33](#)
[Miljøskadeerstatningsloven § 1, stk. 1, 2](#)
[Olietankbekendtgørelsen § 30](#)

PRAKSIS

**Miljø- og Fødevareklagenævnet** · Ophævelse af påbud om oprensning af olieforurening - Holbæk Kommune

12.07.2017

## § 2 Skadebegrebet i § 2 – også afværge- og genopretningsomkostninger

[Miljøskadeerstatningslovens § 2](#) definerer skadebegrebet bredt:

*"Skade efter denne lov omfatter*

- 1. personskade og tab af forsørger,*
- 2. tingsskade,*
- 3. andet formuetab og*

#### 4. rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet."

Nummer 4 er den praktisk vigtigste nyskabelse i forhold til dansk rets almindelige erstatningsregler. Den betyder, at oprensnings- og afværgeudgifter er selvstændigt erstatningsberettigede, uden at der behøver være indtrådt en klassisk tings- eller personskaade. Det er netop denne posttype, der er omdrejningspunktet i de fleste retssager på området: i **BS-63777/2024-HJR** var kravet ca. 2,7 mio. kr. i oprensningsudgifter, og i de administrative sager om oprensningspåbud opgøres omkostningerne i samme størrelsesorden – i **NMK-11-00154 (Odense)** blev fuldstændig oprensning af ca. 33 tons olie skønnet til 9,1-10,4 mio. kr., og i **21/00812 (Svendborg)** indebar oprensningen nedrivning af både beboelse og garage.

Erstatning for "andet formuetab" (nr. 3) dækker bl.a. det værditab, en forurening påfører den berørte ejendom. I retspraksis om forurenede grunde uden for lovens område udmåles tabet dog ofte som oprensningsudgifterne: i **BS-1780/2012-VLR (Vestre Landsret)** fik køberne af en forurennet ejendom 165.468,75 kr. svarende til de af skønsmanden opgjorte oprydningsomkostninger – og landsretten accepterede, at også nødvendige anlægsarbejder på nabogrunden indgik, fordi forureningen lå direkte i skel:

*"Det tiltrædes også, at køberne som følge af den manglende oplysning har krav på en erstatning, der svarer til omkostningerne ved at fjerne forureningen fra ejendommen som opgjort af skønsmanden. Det bemærkes herved, at skønsmanden har anført, at visse anlægsarbejder på Adresse 3 er nødvendige for at fjerne jordforureningen på Adresse 1, da forureningen er direkte i skel."*

Tilsvarende fik køberne i byretssagen **BS-428/2011-ESB (Retten i Esbjerg)** fuldt medhold i deres krav på dækning af oprensningsudgifter, fordi sælgeren havde tilsidesat sin loyale oplysningspligt.

#### LOV

Miljøskadeerstatningsloven § 2

#### PRAKSIS

|                                                                                                                                             |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Højesteret</b> · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning                              | 25.06.2025 |
| <b>Landsretten</b> · Sælgers oplysningspligt ved jordforurening - erstatning for oprydningsomkostninger                                     | 11.10.2013 |
| <b>Byretten</b> · Sag om erstatning for jordforurening ved ejendomskøb                                                                      | 26.06.2012 |
| <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening og nedrivning af beboelsesejendom i Svendborg | 12.12.2024 |
| <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening                                               | 02.08.2017 |

## Kernen i § 3, stk. 1: forureningen skal udspringe af den listede aktivitet

### § 3

Miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1 lyder:

*"Den, der som led i erhvervmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven, forårsager en forurening, skal erstatte den skade, som forureningen medfører."*

Den helt centrale afgørelse om bestemmelsens rækkevidde er Højesterets dom af 25. juni 2025 i **BS-63777/2024-HJR**. Faktum var følgende: Unicon A/S bestilte dieselolie leveret på sin ejendom i Holstebro med den udtrykkelige ordreinstruks, at olien skulle fyldes i "JORDTANK U.SHELLDÆKSEL". Chaufføren fra Skanol A/S ankom om natten, fyldte to korrekte tanke, og da disse var fulde, benyttede han en tredje studs ved en bygning. Studsen hørte til et sløjfet anlæg, hvor tanken var fjernet – ca. 2.500 liter olie løb direkte i jorden.

Skanols ansvarsforsikringselskab Gjensidige Forsikring afholdt oprensningssudgiften på ca. 2,7 mio. kr. og søgte regres mod grundejeren Unicon under henvisning til bl.a. § 3.

Højesteret afviste, at det objektive ansvar kunne anvendes:

*"Højesteret fastslog, at det objektive ansvar efter miljøskadeerstatningslovens § 3 ikke finder anvendelse i sagen. Retten lagde vægt på, at det objektive ansvar kun gælder, hvis skaden forårsages af den særlig farlige eller forurenende aktivitet, der er grundlaget for virksomhedens omfattet af loven (i dette tilfælde den aktive, nedgravede 10.000 liters olietank). Da forureningen udelukkende stammede fra en fejlagtig påfyldning udefra og ikke fra en lækage eller ulykke ved det aktive anlæg, er Unicon ikke omfattet af det objektive ansvar."*

Dommen etablerer en **dobbelt betingelse**, der bør være udgangspunktet for enhver vurdering efter § 3, stk. 1:

- **Subjektbetingelsen** – skadevolderen skal drive en aktivitet, der er anført i bilaget (her: nedgravet olietank på ≥ 6.000 liter, bilagets punkt J.9).
- **Kausalitetsbetingelsen** – den konkrete forurening skal være et udslag af netop den risiko, som gør aktiviteten bilagsopregnet. En forurening, der kun tilfældigt indtræder på en bilagsvirksomheds grund, udløser ikke ansvaret.

Tankegangen svarer til den, Højesteret anvender ved andre lovfæstede objektive ansvar. I

**BS-35603/2022-HJR** fandt Højesteret, at en skade forvoldt af en bildør på en tankstation ikke var et "færdselsuheld", fordi skaden ikke udgjorde et udslag af den særlige færdselsmæssige risiko, som ansvarsordningen sigter mod at dække. Og i **BS-11654/2018-HJR** afviste Højesteret, at en cyklists påkørsel af en tidligere væltet lysmast havde tilstrækkelig umiddelbar tilknytning til det oprindelige færdselsuheld til at udløse det objektive ansvar. Fælles for afgørelserne er, at et objektivt ansvar ikke strækkes ud over den risikosfære, lovgiver har villet dække.

Samme tilbageholdenhed viser Højesteret ved forsøg på at udvide skærpede ansvarsformer uden lovhjemmel: i **BS-33624/2022-HJR** afviste Højesteret at anvende lejelovens ansvarsbestemmelser analogt i andelsboligforhold, bl.a. under henvisning til manglen på lovhjemmel.

|         |                                                                                                                         |                                               |            |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|------------|
| LOV     | <b>Færdselsloven § 101, stk. 1</b>                                                                                      | <b>Miljøskadeerstatningsloven § 3, stk. 1</b> |            |
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning          |                                               | 25.06.2025 |
|         | <b>Højesteret</b> · Højesteret afviser analog anvendelse af lejelovens ansvarsbestemmelser i andelsboligforhold         |                                               | 25.08.2023 |
|         | <b>Højesteret</b> · Uheld med bildør på tankstation var ikke et "færdselsuheld" efter færdselslovens § 101, stk. 1      |                                               | 15.08.2023 |
|         | <b>Højesteret</b> · Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen |                                               | 04.12.2018 |

## § 4 Ansvarsfritagelsen i § 3, stk. 2 – ufravigelige offentlige forskrifter

**Miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 2** indeholder lovens eneste egentlige ansvarsfritagelse:

*"Ansvar efter stk. 1 indtræder ikke, hvis skaden skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed."*

Bestemmelsen er en snæver undtagelse. Der kræves for det første, at forskriften er **ufravigelig** – en almindelig miljøgodkendelse med vilkår, som virksomheden selv har kunnet påvirke eller ansøge om ændring af, er ikke i sig selv en ufravigelig forskrift. For det andet kræves der en **årsagssammenhæng**: skaden skal skyldes selve efterlevelsen af forskriften. Overholder virksomheden blot sine vilkår, men forårsager alligevel en forurening, er ansvaret ikke bortfaldet.

Retspraksis om § 3, stk. 2 er sparsom, og bestemmelsen har ikke været prøvet selvstændigt i de domme, denne oversigt bygger på. Til gengæld belyser den administrative praksis, hvordan overholdelse af offentlige forskrifter i øvrigt slår igennem på ansvarsplaceringen. I forsikringspraksis om den obligatoriske villaolietanksforsikring efter [jordforureningslovens § 49](#) er det afgørende omvendte spørgsmål – om forureningen stammer fra en installation, som ejeren *vidste eller burde vide* ikke opfyldte de offentlige forskrifter i [olietankbekendtgørelsen](#). Ankenævnet for Forsikring har i en række kendelser afvist dækning, når tanken var overskredet sin sløjfningstermin, og ejeren burde have været bekendt hermed via BBR og tankattest, jf. [sag 98256](#), [sag 99222](#) og [sag 72179](#). Omvendt fik forsikringstageren medhold, hvor selskabet ikke kunne godtgøre den påståede ulovlighed eller ond tro, jf. [sag 64478](#) (ejeren havde føje til at tro, at tanken var af et lovligt fabrikat) og [sag 90800](#).

Denne praksis illustrerer den logik, der ligger bag § 3, stk. 2: retsordenen tillægger det betydning, om aktiviteten faktisk blev udøvet i overensstemmelse med de offentlige forskrifter – men det er den, der påberåber sig fritagelsen, som må godtgøre både forskriftens ufravigelige karakter og årsagssammenhængen.

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                        |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| LOV     | <a href="#">Jordforureningsloven § 49, stk. 2</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 3, stk. 2</a> |
| PRAKSIS | <b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Afslag på dækning for olieforurening fra gammel olietank 07.02.2024<br><b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Topdanmark A/S: Afvisning af dækning for olieforurening grundet forældet olietank 16.11.2022<br><b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Olieforureningsskade: Dækning trods ulovlige rørsamlinger og manglende forsikring hos montør 07.02.2018<br><b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Afvisning af dækning for jordforurening fra ulovlig olietank 19.05.2008<br><b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Topdanmark Forsikring A/S – Afvisning af dækning for jordforurening fra olietank 27.06.2005 |                                                        |

## Egen skyld, accept af risiko og forbuddet mod forudgående ansvarsfraskrivelse

§ 5

Det objektive ansvar er ikke ubetinget. Efter [miljøskadeerstatningslovens § 4, stk. 1](#) kan erstatning for personskade eller tab af forsørger nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde **forsætligt** har medvirket til skaden, og kan nedsættes – og i særlige tilfælde bortfalde – ved **grov uagtsomhed**. For alle andre skadetyper gælder efter [§ 4, stk. 2](#) den mildere tærskel, at erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte har medvirket "ved forsæt eller uagtsomhed". Personskadeposterne nyder altså en klart stærkere beskyttelse end tingsskade og formuetab.

En beslægtet tanke findes i den administrative påbudspraksis. I Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse i [sag 18/05058](#) var et dieselspild fra en parkeret lastbil forårsaget af hærverk, hvor gerningsmanden havde boret hul i tankene. Nævnet fastslog, at virksomheden nok var "forurener" efter [jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1](#) på objektivi grundlag, men at hærverksundtagelsen i [§ 41, stk. 2](#) afskar oprensningsspåbud, når der ikke forelå uforsvarlig adfærd – og at et undersøgelsespåbud derfor var uproportionalt. Ansvar for en

hændelse, som skadevolderen ikke er herre over, ligger uden for ordningens formål; samme betragtning findes i miljøansvarsdirektivets betragtning 20.

Miljøskadeerstatningslovens § 5, stk. 1 beskytter skadelidte mod, at ansvaret aftales bort på forhånd:

*"Aftaler om fravigelse af lovens bestemmelser, der er indgået inden en skades indtræden, er ugyldige, hvis fravigelsen er til ugunst for skadelidte."*

Beskyttelsen er dog forbrugerrettet: efter § 5, stk. 2 gælder ugyldighedsreglen ikke for aftaler mellem den ansvarlige og staten, en kommune, en anden offentlig institution eller en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv. I professionelle forhold – typisk mellem virksomheder og ved overdragelse af erhvervsejendomme – kan risikoen for miljøskader altså fortsat fordeles ved aftale. At sådanne ansvarsfraskrivelse i skøder ikke uden videre slår igennem over for myndighederne, illustreres af Folketingets Ombudsmands sag om [påbud til ejeren af en forurenet grund](#), hvor Miljøstyrelsen netop lagde vægt på en ansvarsfraskrivelse i skødet sammenholdt med en meget lav købspris, da påbuddet blev rettet mod erhververen frem for forureneren.

LOV

[Jordforureningsloven § 41, stk. 2, 3](#)[Miljøskadeerstatningsloven § 4, stk. 1, 2](#)[Miljøskadeerstatningsloven § 5, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS Miljø- og Fødevarerklagenævnet · Ophævelse af påbud om undersøgelse af jordforurening forårsaget af hærverk 18.03.2021

## § 7: samspillet med culpa og det ulovbestemte objektive ansvar for særlig farlig virksomhed

Miljøskadeerstatningslovens § 7 fastslår, at loven ikke begrænser skadelidtes adgang til erstatning efter almindelige regler i eller uden for kontrakt eller efter anden lovgivning. Loven er altså et **supplement**, ikke en udtømmende regulering. I praksis betyder det, at sagsøgeren typisk nedlægger påstand principalt efter § 3 og subsidært efter culpareglen – netop som i [BS-63777/2024-HJR](#), hvor Højesteret efter at have afvist det objektive ansvar gik videre til culpavurderingen og fandt, at skylden udelukkende lå hos Skanols chauffør, der handlede groft uagtsomt ved at ignorere den klare instruks.

Uden for lovens bilag er spørgsmålet, om der gælder et **ulovbestemt objektivt ansvar** for særlig farlig virksomhed – fx udgravning, pilotering, nedramning og nedsivning. Højesteret har senest haft lejlighed til at tage stilling i vibrationsagerne [BS-247/2025-HJR](#) og [BS-283/2025-HJR](#) (13. oktober 2025), hvor en pladevibrator på ca. 430 kg blev kørt 10-20 cm fra en facade og forårsagede revneskader for 338.750 kr. Højesteret afgjorde sagen på culpagrundlag – kommunen havde begået en projekteringsfejl ved ikke at afklare kravet om vibrationsmålinger i udbudsmaterialet – og undlod udtrykkeligt at tage stilling til et objektivt ansvarsgrundlag:

*"Kommunens manglende afklaring af dokumentationskravet før påbegyndelse udgjorde en ansvarspådragende fejl, hvilket gjorde det unødvendigt at vurdere et eventuelt objektivt ansvarsgrundlag."*

I [adcitationssagen](#) fandt Højesteret, at også entreprenøren havde tilsidesat sin agtpågivenhedspligt ved ikke at rejse spørgsmålet om vibrationsmålinger, selv om han kendte bygningens tidligere revner fra fotoregistreringen. Byrden blev delt ligeligt efter [erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1](#).

Budskabet til praktikerer er, at der ikke er behov for at etablere et ulovbestemt objektivt ansvar, når culpa kan konstateres – og at Højesteret foretrækker den vej. Bevisbyrden er dog reel: i [BS-51733/2023-VLR](#) frifandt Vestre Landsret en ejendomsudvikler for vandgener på nabogrunden, fordi hverken ansvarsgrundlag eller overskridelse af den naboretlige tålegrænse kunne fastslås – skønsmanden pegede på læbæltets naturlige terrænforhold som hovedårsag.

For forurening under transport gælder særlige regler. I [BS-43844/2021-SHR](#) væltede en IBC-palletank med 1.000 liter farvestof ud af en lastbil under aflæsning og blev perforeret af en gaffeltruck. Sø- og Handelsretten frifandt hovedtransportøren, fordi denne ikke hæftede for den selvstændigt virkende undertransportørs fejl efter dansk rets almindelige regler, og frifandt undertransportøren, fordi kravet var forældet efter [CMR-lovens § 41](#). Kravet om oprydning- og miljøforureningsudgifter faldt dermed helt til jorden – en påmindelse om, at ansvarssubjekt og forældelse ofte er de reelle stridspunkter.

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                |
|---------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| LOV     | <a href="#">Erstatningsansvarsloven § 25, stk. 1</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 7</a> |
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Kommune og entreprenør erstatningsansvarlige for vibrationsskader på naboejendom ved anlægsarbejde 13.10.2025<br><b>Højesteret</b> · Norddjurs Kommunes erstatningsansvar for vibrationsskader på ejendom ved anlægsarbejde 13.10.2025<br><b>Højesteret</b> · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning 25.06.2025<br><b>Landsretten</b> · Landsret frifinder ejendomsudvikler i sag om vandgener på nabogrund 17.02.2025<br><b>Sø- og Handelsretten</b> · Sø- og Handelsretten: Afgørelse om erstatningsansvar for kemikalieudslip under transport – Forholdet mellem CMR-loven og dansk rets almindelige erstatningsregler 22.12.2022 |                                                |

## § 7 Støj, rystelser og lignende forstyrrelser – § 1, stk. 2 og den naboretlige tålegrænse

[Miljøskadeerstatningslovens § 1, stk. 2](#) udstrækker det objektive ansvar til "forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende" fra bilagsvirksomhed. Bestemmelsen har et smallere anvendelsesområde, end man umiddelbart kunne tro: den forudsætter fortsat en aktivitet, der er *anført i bilaget*, og fanger derfor hverken kommunale anlægsarbejder, telemaster, byggeri eller trafik anlæg. For disse gener afgøres erstatningsspørgsmålet efter den ulovbestemte naboretlige tålegrænse.

Tålegrænsevurderingen er konkret. Østre Landsret formulerede rammen i telemastsagen [BS-22441/2023-OLR](#): der skal foretages en samlet vurdering på grundlag af områdets beskaffenhed, ejendommens karakter og beliggenhed samt de generelle normer og påregneligheden for gener af den pågældende art. Overstiger ulemperne, hvad der med rimelighed må påregnes som led i den almindelige samfundsudvikling, bør der ydes erstatning. Flertallet (2-1) fandt tålegrænsen overskredet ved en 42 meter høj mast placeret 8 meter fra skel og 18 meter fra hovedhuset:

*"Det forhold, at der har været en betydelig samfundsmæssig udvikling på telekommunikationsområdet, kan i dette tilfælde, hvor masten er placeret så tæt på skel og naboejendom, og hvor den medfører en så væsentlig forringelse af det visuelle helhedsindtryk af ejendommen og gener ved blandt andet udsynet fra ejendommen, ikke føre til et andet resultat."*

Mindretallet ville frifinde med henvisning til den kraftige stigning i datatrafik og det deraf følgende behov for flere masteplaceringer. Byretten havde i [BS-18619/2022-HEL](#) tilkendt fuld erstatning på 200.000

kr. Procesbevillingsnævnet har efterfølgende i [sag 25/01559](#) meddelt 3.-instansbevilling, så Højesteret får lejlighed til at afklare både samfundsudviklingens vægt i tålegrænsevurderingen og erstatningsudmålingen.

**Differenceerstatningsprincippet** er det andet hovedelement. Landsrettens flertal udtalte:

*"Erstatning bør tilkendes efter differenceerstatningsprincippet, hvorefter der ikke ydes fuld erstatning for værditabet på ejendommen, men alene for den del af værditabet, der kan henføres til overskridelsen af den naboretlige tålegrænse, jf. U.1999.353H og U.2006.1290H."*

Erstatningen blev fastsat til 100.000 kr. – 50 % af det samlede værditab på 200.000 kr. opgjort af skønsmanden.

Tilsvarende vurderinger foretages ved byggeri og trafikanlæg. I [BS-51022/2023-OLR](#) fandt Østre Landsret indblik- og skyggegener fra to punkthuse i 3-4 etager så væsentlige og upåregnelige, at tålegrænsen var overskredet, og fastsatte værditabet skønsmæssigt til 150.000 kr. (mod skønsmændenes 300.000 kr.). Ved ekspropriative anlæg træffes afgørelsen af taksationsmyndighederne: Taksationskommissionen tilkendte i [sag TS81001-00333](#) 35.000 kr. for genskær og indblik fra en atypisk gangbro ved Køge Nord Station, og stadfæstede i [sag 2021-022209](#) 150.000 kr. i nærføringserstatning til et sommerhus ca. 22 m fra den nye Roskilde Fjordforbindelse.

Flystøj fra militære anlæg er en variant af samme problemstilling: Vestre Landsret hjemviste i [BS-31467/2021-VLR](#) en erstatningssag om fremtidig støj ved overgangen fra F-16 til F-35 ved Flyvestation Skrydstrup til behandling i byretten som 1. instans.

|         |                                                                                                                                                                                           |            |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| LOV     | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 1, stk. 2</a>                                                                                                                                    |            |
| PRAKSIS | <b>Landsretten</b> · Erstatning for værditab på grund af nabobyggeri: Landsretten fandt naboretlig tålegrænse overskredet                                                                 | 18.03.2025 |
|         | <b>Landsretten</b> · TDC Net A/S dømt til at betale 100.000 kr. i erstatning for værditab på grund af telemast tæt på naboejendom                                                         | 18.12.2024 |
|         | <b>Landsretten</b> · Kendelse om hjemvisning af sag vedrørende flystøj fra Flyvestation Skrydstrup til byretten                                                                           | 04.10.2021 |
|         | <b>Byretten</b> · Dom i sag om erstatningskrav for værdiforringelse af ejendom grundet opsætning af mobilmast                                                                             | 20.04.2023 |
|         | <b>Taksationssekretariatet</b> · Taksationskommissionen stadfæster 150.000 kr. i nærføringserstatning til sommerhus ved den nye Roskilde Fjordforbindelse                                 | 10.11.2022 |
|         | <b>Taksationssekretariatet</b> · Taksationskommissionen tilkendte 35.000 kr. for nærføringsgener (genskær og indblik) fra gangbro ved Køge Nord Station – Den Nye Bane København–Ringsted | 16.06.2022 |
|         | <b>Procesbevillingsnævnet</b> · Procesbevillingsnævnet meddeler 3.-instansbevilling om den naboretlige tålegrænse ved opsætning af 42 meter høj antennemast                               | 22.05.2025 |

## § 8 Tidsmæssig afgrænsning: 1. juli 1994-skæringen og forældelse

[Miljøskadeerstatningslovens § 9](#) er kortfattet, men afgørende:

*"Loven træder i kraft den 1. juli 1994 og gælder for skade, der forvoldes efter lovens ikrafttræden."*

Det objektive ansvar kan altså ikke gøres gældende for ældre forureninger – heller ikke selv om skadevirkningerne først viser sig senere. For forureninger fra før 1. juli 1994 er skadelidte henvist til culpaeglen, naboretten og de offentligretlige regelsæt. Denne skæring skal ses sammen med de øvrige tidsmæssige skæringer i miljøretten, der tilsammen skaber et lag-på-lag-billede: undersøgelsespåbud efter [jordforureningslovens § 40](#)

forudsætter, at udledningen ikke er ophørt før 1. januar 1992; oprensningspåbud efter § 41 forudsætter, at forureningen er sket den 1. januar 2001 eller senere; og de offentligretlige miljøansvarsregler i miljøskadeloven gælder først for påvirkninger fra 1. juli 2008, jf. Miljøstyrelsens vejledning om miljøskadelovens skadebegreb.

Forældelse følger af miljøskadeerstatningslovens § 6: krav forældes efter forældelsesloven, dog med den særlige absolutte grænse i § 6, stk. 2, hvorefter forældelse indtræder **senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden**. Den lange absolutte frist afspejler, at forureningsskader ofte først opdages mange år efter udslippet.

Bevismæssigt er den tidsmæssige afgrænsning det hyppigste stridspunkt. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse i sag **25-06238** om dieselforurening på Hillerød Station er et instruktivt eksempel: efter mere end 100 års togdrift kunne det hverken på det foreliggende grundlag eller ved yderligere undersøgelser godtgøres, hvor stor en del af forureningen der var sket efter 1. januar 2001. Rådgiveren fastslog, at der "ikke findes tidsspecifikke additiver i dieselolie (i modsætning til fx MTBE i blyfri benzin), som kan bruges til at datere en olieforurening". Nævnet accepterede som udgangspunkt, at et oprensningspåbud ikke er udelukket, blot fordi oprensningen af en nyere forurening også fjerner ældre forurening – men fastslog, at det er en forudsætning for proportionalitets- og risikovurderingen, at forureningerne i det mindste i en vis grad kan adskilles. Da det ikke var muligt, kunne der hverken meddeles påbud efter § 40 eller § 41.

Samme problem afgjorde sagen i **18/05286** (Horsens), hvor forureningen med overvejende sandsynlighed stammede fra en nedgravet tank sløjfet i 2005, og hvor det ikke var muligt at fastslå hverken tidspunktet eller omstændighederne. Omvendt kunne nævnet i **NMK-11-00167** (Slagelse) lægge til grund, at forureningen var sket efter 2008, fordi en tidligere undersøgelse fra det år ikke havde påvist forurening. Dokumentation af "nulpunktet" er derfor ofte det mest værdifulde bevis en grundejer kan besidde.

|         |                                                                                                                                                                                                     |                                |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| LOV     | Jordforureningsloven § 40                                                                                                                                                                           | Jordforureningsloven § 41      |
|         | Miljøskadeerstatningsloven § 6, stk. 1, 2                                                                                                                                                           | Miljøskadeerstatningsloven § 9 |
| PRAKSIS | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Miljø- og Fødevarerklagenævnet: Intet påbud om oprensning af dieselforurening på Hillerød Station – nyere og ældre forurening kan ikke adskilles 31.08.2026 |                                |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Klage over afgørelse om ikke at meddele påbud om undersøgelse og oprensning af jordforurening 03.05.2022                                                    |                                |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om undersøgelse af jordforurening ved olietanke 10.07.2017                                                                            |                                |

## § 9 Miljøskadeerstatningsloven som løftestang for offentligretlige påbud

Selv om miljøskadeerstatningsloven er en privatretlig erstatningslov, har den en vigtig afsmittende offentligretlig funktion. **Jordforureningslovens § 41, stk. 3** definerer, hvem der er "forurener" og dermed kan mødes med et oprensningspåbud. Efter nr. 1 gælder et ubetinget forureneransvar for den, der driver eller drev den forurenende virksomhed eller anvender eller anvendte det forurenende anlæg. Efter nr. 2 kan ansvar også pålægges den, der har handlet uforsvarligt – **eller som er ansvarlig efter strengere ansvarsregler i anden lovgivning**. Det er her miljøskadeerstatningsloven kommer ind.

Dette samspil er udtrykkeligt anvendt i **NMK-11-00167**, hvor Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæstede Slagelse Kommunes undersøgelsespåbud vedrørende en ejendom med to nedgravede olietanke (8.000 og 20.000 liter):

*"Klager er forurener i henhold til Jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 2, da forureningen er omfattet af reglerne om objektivt ansvar i Miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1 for virksomheder med nedgravede olietanke på 6.000 liter eller derover."*

Spejlvendt fastslog nævnet i [NMK-11-00142](#), at en udlejer af en overvejende erhvervsanvendt ejendom med en tank på 1.200 liter hverken var omfattet af det ubetingede ansvar i [§ 41, stk. 3, nr. 1](#) eller af miljøskadeerstatningslovens strengere ansvar – og hjemviste sagen, fordi kommunen ikke havde taget stilling til, om der forelå uforsvarlig adfærd.

Det ubetingede forureneransvar efter nr. 1 rækker dog videre og forudsætter ikke miljøskadeerstatningsloven. I [20/13040](#) stadfæstede nævnet et påbud om totaloprensning af en omfattende olieforurening over for driftsherren, og i [NMK-11-00154](#) (Odense) fastslog nævnet, at bestemmelsen fastsætter et ubetinget ansvar, som ikke afhænger af uforsvarlighed. Sidstnævnte afgørelse rummer også den vigtigste grænsedragning mellem det offentligretlige påbud og det privatretlige erstatningskrav. Selv om flere kunne være medvirkende forurenere, meddelte kommunen kun påbud til én – og nævnet accepterede dette:

*"Klager måtte herefter eventuelt efter almindelige erstatningsretlige regler søge erstatning for sine omkostninger hos dem, der i øvrigt måtte have medvirket til forureningen."*

Hermed er linjen klar: **påbudsadressaten bærer den offentligretlige oprensningsbyrde, men kan søge den fordelt privatretligt** – og det er i den regressag, miljøskadeerstatningslovens § 3 og de almindelige erstatningsregler kommer i spil, præcis som det skete i [BS-63777/2024-HJR](#).

Endelig kan der ikke af de offentligretlige regler udledes et objektivt grundejeransvar uden hjemmel. I sag [22/02820](#) ophævede nævnet et påbud til en grundejer i Aalborg om løbende opsamling af eternit-(asbest-)affald, som han ikke selv havde frembragt, netop fordi [miljøbeskyttelseslovens § 46](#), jf. [§ 43](#), ikke rummer hjemmel til et objektivt grundejeransvar.

LOV

[Jordforureningsloven § 41, stk. 3](#)
[Miljøbeskyttelsesloven § 46](#)
[Miljøskadeerstatningsloven § 3, stk. 1](#)

|         |                                                                                                                                                     |            |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning                                      | 25.06.2025 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Ophævelse af påbud om opsamling af asbestaffald på grund af manglende hjemmel til objektivt grundejeransvar | 05.12.2024 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om totaloprensning af olieforurening på erhvervsjendom i Vejen Kommune                | 30.08.2024 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening                                                       | 02.08.2017 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Ophævelse af påbud om oprensning af olieforurening - Holbæk Kommune                                         | 12.07.2017 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om undersøgelse af jordforurening ved olietanke                                       | 10.07.2017 |

## § 10 Ejendomshandel, oplysningspligt og myndighedsansvar

En stor del af de reelle miljøskadetvister opstår ikke mellem forurener og nabo, men mellem sælger og køber af en forurennet ejendom – eller mellem køber og myndigheden. Her spiller miljøskadeerstatningsloven typisk ingen rolle; ansvaret hviler på den loyale oplysningspligt og de almindelige erstatningsregler.

I **BS-1780/2012-VLR** stadfæstede Vestre Landsret, at en sælger burde have oplyst køberne om, at der var udtaget jordprøver i haven på grund af mistanke om forurening – selv om regionens officielle udskrift ikke viste kendt forurening:

*"Landsretten tiltræder således, at Appellant, tidligere Sagsøgte ved salget burde have oplyst om, at der på ejendommen var blevet taget prøver i haven på grund af mistanke om forurening."*

Samme resultat nåede Retten i Esbjerg i **BS-428/2011-ESB**, hvor sælger blev fundet erstatningsansvarlig for at have undladt at oplyse om kendt eller begrundet mistanke om forurening.

Over for **myndigheden** er tærsklen derimod høj. Højesteret frifandt i **Sag 92/2010** (Mariagerfjord) kommunen for et erstatningskrav på 775.000 kr. rejst af en ejendomskøber, efter at kommunen i 2000 havde svaret "Nej" til spørgsmålet om igangværende miljøsag, selv om der i 1992 havde været en olieforurening med efterladt restforurening. Højesteret udtalte:

*"Det må lægges til grund, at sagen om olieforureningen på den omhandlede ejendom blev afsluttet af Arden Kommune (nu Mariagerfjord Kommune) i 1992, efter at langt hovedparten af den forurenede jord var blevet fjernet, idet kommunen var af den opfattelse, at der ikke var nogen risiko knyttet til restforureningen. Det forhold, at kommunen i samråd med amtet anbefalede, at der regelmæssigt blev taget vandprøver, indebærer ikke, at sagen ikke kunne anses for afsluttet af kommunen."*

Og om undersøgelsespligten:

*"Højesteret finder endvidere, at der ikke – heller ikke efter ikrafttrædelsen af jordforureningsloven – i forbindelse med besvarelser af oplysningsskemaet påhvilede kommunen en forpligtelse til på eget initiativ at efterse, om ejendommen tidligere havde været omfattet af en miljøsag, med henblik på, at man i bekræftende fald kunne påføre skemaet en supplerende bemærkning herom."*

Højesteret tilføjede subsidært, at et eventuelt krav skulle opgøres som **værdiforringelsen på købstidspunktet**, ikke som fremtidige udbedringsomkostninger – en principiel udmålingsanvisning, der har bredere rækkevidde end den konkrete sag.

Processuelt er isoleret bevisoptagelse et hyppigt første skridt i forureningssager. I **BS-356/2006-HBK** ophævede retten pålægget af sagsomkostninger til skønsindstævnte i en sag om olieforurening, netop fordi det ikke kunne udelukkes, at denne senere ville blive indstævnet i en ansvarssag.

|         |                                                                                                                                  |            |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| LOV     | <b>Jordforureningsloven § 2</b>                                                                                                  |            |
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Mariagerfjord Kommunes erstatningsansvar for besvarelse af ejendomsoplysningsskema vedrørende jordforurening | 20.06.2012 |
|         | <b>Landsretten</b> · Sælgers oplysningspligt ved jordforurening - erstatning for oprydningssomkostninger                         | 11.10.2013 |
|         | <b>Byretten</b> · Sag om erstatning for jordforurening ved ejendomskøb                                                           | 26.06.2012 |
|         | <b>Byretten</b> · Afgørelse om sagsomkostninger i sag om isoleret bevisoptagelse vedrørende olieforurening                       | 07.05.2008 |

## § 11 Forsikringsdækning, lempelse og regres

Miljøskadeerstatningsloven fastsætter ikke krav om ansvarsforsikring, og forsikringsspørgsmålet afgøres derfor efter de almindelige regler i **erstatningsansvarsloven** og forsikringsaftaleloven. Tre bestemmelser er centrale.

**Erstatningsansvarslovens § 19** afskærer erstatningsansvar, i det omfang skaden er dækket af en tingsforsikring eller driftstabsforsikring – men undtager i **stk. 2, nr. 2** skader forvoldt ved udøvelse af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed. Miljøskader fra bilagsvirksomhed vil derfor typisk falde uden for forsikringsafskæringen.

**Erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1** regulerer den indbyrdes fordeling mellem flere ansvarlige og indeholder den hovedregel, at det forsikrede selskab som udgangspunkt bærer tabet endeligt. Denne regel var afgørende i **BS-63777/2024-HJR**, hvor Højesteret konkluderede, at

*"Unicons undladelse af yderligere afmærkning eller afblænding ikke udgjorde en uagtsomhed, der kunne retfærdiggøre en fravigelse af hovedreglen i Erstatningsansvarsloven § 25 om, at det forsikrede selskab skal bære tabet."*

I **BS-247/2025-HJR** og **BS-283/2025-HJR** anvendte Højesteret samme bestemmelse til at dele erstatningsbyrden 50/50 mellem kommunen og entreprenøren, "idet begge parter er ansvarlige efter culpa-reglen og dækket af forsikring".

For **villaolietanke** gælder en særlig obligatorisk forsikringsordning efter **jordforureningslovens § 49**. Ankenævnet for Forsikrings praksis viser, at det centrale dækningsspørgsmål er, om forureningen stammer fra en installation, som tankejereren vidste eller burde vide ikke opfyldte olietankbekendtgørelsens forskrifter, jf. **§ 49, stk. 2, nr. 2**:

| Sag                 | Resultat                        | Bærende hensyn                                                                                |
|---------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>64478</b> (2005) | Dækning                         | Ejeren havde føje til at tro, at tanken var af et lovligt fabrikat                            |
| <b>72179</b> (2008) | Ingen dækning                   | Tank fra 1962 skulle være udskiftet; ejerne havde ikke sikret dens lovlighed                  |
| <b>90800</b> (2018) | Dækning                         | Ikke godtgjort ond tro om montørens manglende ansvarsforsikring                               |
| <b>98256</b> (2022) | Dækning (afvisning uberettiget) | Forureningen stammede overvejende sandsynligt fra et ældre spild, ikke fra den forældede tank |
| <b>99222</b> (2024) | Ingen dækning                   | Klager burde have vidst, at tanken var ulovlig                                                |

Af **sag 89603** fremgår desuden, at almindelig husforsikring ikke dækker olieskade fra naboens utætte tank, medmindre der er tale om en pludselig udstrømning – den skadelidte nabo er dermed i praksis henvist til at rejse et erstatningskrav mod tankejereren, eventuelt på det objektive grundlag i **miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1**, hvis tanken er på 6.000 liter eller derover.

LOV

Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 2

Erstatningsansvarsloven § 25, stk. 1

Jordforureningsloven § 49, stk. 2

PRAKSIS

**Højesteret** · Kommune og entreprenør erstatningsansvarlige for vibrationsskader på naboejendom ved anlægsarbejde 13.10.2025

**Højesteret** · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning 25.06.2025

**Ankenævnet for Forsikring** · Afslag på dækning for olieforurening fra gammel olietank 07.02.2024

**Ankenævnet for Forsikring** · Topdanmark A/S: Afvisning af dækning for olieforurening grundet forældet olietank 16.11.2022

|                                                                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Olieforureningsskade: Dækning trods ulovlige rørsamlinger og manglende forsikring hos montør | 07.02.2018 |
| <b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Afvisning af dækning for olieskade fra naboens olietank                                      | 03.05.2017 |
| <b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Afvisning af dækning for jordforurening fra ulovlig olietank                                 | 19.05.2008 |
| <b>Ankenævnet for Forsikring</b> · Topdanmark Forsikring A/S – Afvisning af dækning for jordforurening fra olietank             | 27.06.2005 |

## § 12 Forarbejder og EU-retlig kontekst

Det centrale forarbejde til loven er [Justitsministeriets Miljøerstatningsudvalgs betænkning nr. 1237/1992 om erstatning for miljøskader](#). Betænkningen kortlægger, at objektivt ansvar allerede var lovfæstet på en række områder – søloven, færdselsloven, luftfartsloven, jernbanerstatningsloven, vandforsyningsloven, atomskadeerstatningsloven og produktansvarsloven – men konstaterer samtidig, at

*"det er imidlertid karakteristisk, at den miljøretlige lovgivning ikke indeholder nærmere regler om erstatning for de miljøskader, der sker på det pågældende område. Det må derfor fastlægges gennem en analyse af retspraksis, om den virksomhed eller person, der har forvoldt en miljøskade, alene skal betale erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregel, culpareglen, eller om der gælder et skærpet ansvar, navnlig et objektivt ansvar, for miljøskader."*

Det var netop denne usikkerhed, loven skulle fjerne for de særligt farlige og forurenende aktiviteter, mens culpareglen fortsat skulle gælde i øvrigt – en arbejdsdeling, der som beskrevet ovenfor stadig præger praksis.

**EU-retligt** hviler miljøansvaret på "forureneren betaler"-princippet, der er traktatfæstet i [artikel 191, stk. 2 i TEUF](#). Princippet er udmøntet i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader](#), hvis [artikel 1](#) formulerer formålet som at "opstille rammebestemmelser om miljøansvar, der bygger på princippet om, at forureneren betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader".

Det er afgørende at holde de to spor adskilt. Direktivet er en **offentligretlig** ordning, gennemført i dansk ret ved [miljøskadeloven](#) og de tilhørende miljøskadekapitler i sektorlovene, og det giver ikke i sig selv private ret til erstatning. Det følger direkte af [artikel 3, stk. 3](#):

*"Med forbehold af relevant national lovgivning giver dette direktiv ikke private ret til erstatning som følge af miljøskade eller overhængende fare for sådan skade."*

Og af betragtning 14: "Dette direktiv finder ikke anvendelse på personskade, skade på privat ejendom eller økonomiske tab og berører ikke rettigheder med hensyn til sådanne skader."

Miljøskadeerstatningsloven er dermed det **privatretlige** modstykke, som er dansk rets egen, ældre og selvstændige ordning. Miljøstyrelsens vejledning om [miljøskadelovens skadebegreb](#) beskriver, at det ubetingede offentligretlige ansvar for miljøskade på natur, vand eller jord findes spredt i miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, husdyrgodkendelsesloven, havmiljøloven, lov om miljø og genteknologi, råstofloven, vandforsyningsloven og vandløbsloven – og at reglerne kun forventes anvendt i "i størrelsesordenen 5-15 sager om året". Vejledningen bemærker udtrykkeligt, at "absolut størsteparten af forureninger fra villaolietanke, hvor tanken tilhører en privat boligejer" falder helt uden for miljøskadereglerne.

Den strafferetlige side af miljøforurening ligger uden for denne oversigt, men det bemærkes, at [Rigsadvokatmeddelelsen om miljøsager](#) afgrænser [straffelovens § 196](#) som en overbygning på

miljølovgivningens straffebestemmelser ved betydelig skade på miljøet eller nærliggende fare herfor. Se nærmere praksisoversigten om [miljøsager i strafferetten](#).

LOV

Miljøskadeloven § 5

Straffeloven § 196

## § 13 Sammenfatning: sådan gribes en miljøskadesag an i praksis

Praksis tegner et klart billede af, hvordan et privatretligt miljøskadekrav skal analyseres, og hvor tyngdepunktet reelt ligger.

- 1. Er aktiviteten i bilaget?** Uden en bilagsopregnet aktivitet er [miljøskadeerstatningslovens § 3](#) udelukket allerede efter [§ 1, stk. 1](#). Den hyppigste indgang er bilagets punkt J.9 om nedgravede olietanke på 6.000 liter eller derover – grænsen er skarp, jf. [NMK-11-00142](#).
- 2. Stammer forureningen fra netop den aktivitet?** Dette er den afgørende – og oversete – betingelse. [BS-63777/2024-HJR](#) viser, at et krav på 2,7 mio. kr. falder, når forureningen ikke kan henføres til det aktive, bilagsudløsende anlæg, men til en fejlpåfyldning i en sløjfet studs.
- 3. Er skaden forvoldt efter 1. juli 1994?** [§ 9](#) er absolut. I praksis er datering af forureningen ofte umulig ved gamle industri- og baneanlæg, jf. [sag 25-06238](#) (Hillerød Station).
- 4. Foreligger der ansvarsfritagelse efter § 3, stk. 2?** Kun hvis skaden skyldes efterlevelse af *ufravigelige* offentlige forskrifter. Bevisbyrden påhviler den, der påberåber sig fritagelsen, og praksis er sparsom.
- 5. Hvis loven ikke gælder – hvad så?** Så træder [§ 7](#) i kraft med hele det almindelige erstatningsretlige apparat: culpa ([BS-63777/2024-HJR](#), [BS-247/2025-HJR](#)), den naboretlige tålegrænse med differenceerstatning ([BS-22441/2023-OLR](#), [BS-51022/2023-OLR](#)), sælgers loyale oplysningspligt ([BS-1780/2012-VLR-](#), [BS-428/2011-ESB](#)) og – sjældnere med succes – myndighedsansvar ([Sag 92/2010](#)).
- 6. Hvem bærer tabet endeligt?** Fordelingen mellem flere ansvarlige og forsikringsdækkede parter sker efter [erstatningsansvarslovens §§ 24-25](#), hvor hovedreglen er, at det forsikrede selskab bærer tabet, medmindre der er kvalificeret grund til at fravige den.

De to hovedmønstre, som denne oversigt afdækker, er:

- **Det objektive ansvar er reelt smalt.** Hverken domstolene eller nævnene strækker det ud over den risikofære, bilaget definerer – helt parallelt med Højesterets restriktive fortolkning af andre lovfæstede objektive ansvar i [BS-35603/2022-HJR](#) og [BS-11654/2018-HJR](#).
- **Det offentligretlige og det privatretlige spor er adskilte, men koblede.** Påbudsadressaten efter [jordforureningslovens § 41](#) bærer oprensingsbyrden over for myndigheden, men kan søge den fordelt privatretligt efter almindelige erstatningsregler – og det er dér, miljøskadeerstatningsloven får sin praktiske betydning, jf. [NMK-11-00154](#) og [BS-63777/2024-HJR](#).

For de tilgrænsende områder henvises til praksisoversigterne om [miljøgodkendelse](#), [naturbeskyttelse](#), [produktansvar](#) og [naboret, hegn og træer](#), samt for personskadeposternes udmåling til [svie og smerte](#), [varigt men](#), [tabt arbejdsfortjeneste](#) og [erhvervsevnetab](#).

LOV

Erstatningsansvarsloven § 25

Jordforureningsloven § 41

□ □

[Miljøskadeerstatningsloven § 3, stk. 1, 2](#)[Miljøskadeerstatningsloven § 7](#)[Miljøskadeerstatningsloven § 9](#)

|         |                                                                                                                                                                                       |            |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Kommune og entreprenør erstatningsansvarlige for vibrationsskader på naboejendom ved anlægsarbejde                                                                | 13.10.2025 |
|         | <b>Højesteret</b> · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning                                                                        | 25.06.2025 |
|         | <b>Højesteret</b> · Uheld med bildør på tankstation var ikke et "færdselsuheld" efter færdselslovens § 101, stk. 1                                                                    | 15.08.2023 |
|         | <b>Højesteret</b> · Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen                                                               | 04.12.2018 |
|         | <b>Højesteret</b> · Mariagerfjord Kommunes erstatningsansvar for besvarelse af ejendomsoplysningsskema vedrørende jordforurening                                                      | 20.06.2012 |
|         | <b>Landsretten</b> · Erstatning for værditab på grund af nabobyggeri: Landsretten fandt naboretlig tålegrænse overskredet                                                             | 18.03.2025 |
|         | <b>Landsretten</b> · TDC Net A/S dømt til at betale 100.000 kr. i erstatning for værditab på grund af telemast tæt på naboejendom                                                     | 18.12.2024 |
|         | <b>Landsretten</b> · Sælgers oplysningspligt ved jordforurening - erstatning for oprydningsomkostninger                                                                               | 11.10.2013 |
|         | <b>Byretten</b> · Sag om erstatning for jordforurening ved ejendomskøb                                                                                                                | 26.06.2012 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Miljø- og Fødevarerklagenævnet: Intet påbud om oprensning af dieselurening på Hillerød Station – nyere og ældre forurening kan ikke adskilles | 31.08.2026 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening                                                                                         | 02.08.2017 |
|         | <b>Miljø- og Fødevarerklagenævnet</b> · Ophævelse af påbud om oprensning af olieforurening - Holbæk Kommune                                                                           | 12.07.2017 |

## REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

|                                                |           |                                                |           |
|------------------------------------------------|-----------|------------------------------------------------|-----------|
| <a href="#">Erstatningsansvarsloven § 25</a>   | stk. 1    | <a href="#">Jordforureningsloven § 41</a>      | stk. 3    |
| <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 1</a> | stk. 1, 2 | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 2</a> |           |
| <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 3</a> | stk. 1, 2 | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 4</a> | stk. 1, 2 |
| <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 7</a> |           | <a href="#">Miljøskadeerstatningsloven § 9</a> |           |

## MATERIALE Citerede afgørelser

38 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

7

|            |                                                                                                    |                             |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 13.10.2025 | Norddjurs Kommunes erstatningsansvar for vibrationsskader på ejendom ved anlægsarbejde             | 10200-11972                 |
| 13.10.2025 | Kommune og entreprenør erstatningsansvarlige for vibrationsskader på naboejendom ved anlægsarbejde | 247-2025 - -<br>og-283-2025 |
| 25.06.2025 | Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning         | 63777-2024                  |
| 25.08.2023 | Højesteret afviser analog anvendelse af lejelovens ansvarsbestemmelser i andelsboligforhold        | bs-33624-2022-hjr           |

15.08.2023 Uheld med bildør på tankstation var ikke et "færdselsuheld" efter færdselslovens § 101, stk. 1 bs-35603-2022-hjr

04.12.2018 Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen bs-11654-2018-hjr

20.06.2012 Mariagerfjord Kommunes erstatningsansvar for besvarelse af ejendomsoplysningsskema vedrørende jordforurening 92-2010

#### LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

6

18.03.2025 Erstatning for værditab på grund af nabobyggeri: Landsretten fandt naboretlig tålegrænse overskredet 9864-11541

17.02.2025 Landsret frifinder ejendomsudvikler i sag om vandgener på nabogrund 9658-11271

18.12.2024 TDC Net A/S dømt til at betale 100.000 kr. i erstatning for værditab på grund af telemast tæt på naboejendom 9719-11347

21.11.2024 Vestre Landsret frifinder Miljø- og Fødevareklagenævnet i sag om pesticidforbud 7024-8439

04.10.2021 Kendelse om hjemvisning af sag vedrørende flystøj fra Flyvestation Skrydstrup til byretten 2146-2563

11.10.2013 Sælgers oplysningspligt ved jordforurening - erstatning for oprydningsomkostninger 2080-2482

#### SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET

1

22.12.2022 Sø- og Handelsretten: Afgørelse om erstatningsansvar for kemikalieudslip under transport – Forholdet mellem CMR-loven og dansk rets almindelige erstatningsregler BS-43844/2021-SHR

#### BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

3

20.04.2023 Dom i sag om erstatningskrav for værdiforringelse af ejendom grundet opsætning af mobilmast 9703-11328

26.06.2012 Sag om erstatning for jordforurening ved ejendomskøb 2043-2444

07.05.2008 Afgørelse om sagsomkostninger i sag om isoleret bevisoptagelse vedrørende olieforurening 7076-8509

#### MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

11

31.08.2026 Miljø- og Fødevareklagenævnet: Intet påbud om oprensning af dieselurening på Hillerød Station – nyere og ældre forurening kan ikke adskilles 25-06238

21.08.2025 Stadfæstelse af påbud om undersøgelse af olieforurening efter uheld ved frakoblet olietank 23/08829

21.08.2025 Stadfæstelse af påbud om supplerende undersøgelser af olieforurening i Odense Kommune 25/00301

12.12.2024 Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening og nedrivning af beboelsesejendom i Svendborg 21/00812

05.12.2024 Ophævelse af påbud om opsamling af asbestaffald på grund af manglende hjemmel til objektivt grundejeransvar 22/02820

|                                                 |                                                                                                                                                          |               |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 30.08.2024                                      | Stadfæstelse af påbud om totaloprensning af olieforurening på erhvervsjendom i Vejen Kommune                                                             | 20/13040      |
| 03.05.2022                                      | Klage over afgørelse om ikke at meddele påbud om undersøgelse og oprensning af jordforurening                                                            | 18/05286      |
| 18.03.2021                                      | Ophævelse af påbud om undersøgelse af jordforurening forårsaget af hærværk                                                                               | 18/05058      |
| 02.08.2017                                      | Stadfæstelse af påbud om oprensning af olieforurening                                                                                                    | NMK-11-00154  |
| 12.07.2017                                      | Ophævelse af påbud om oprensning af olieforurening - Holbæk Kommune                                                                                      | NMK-11-00142  |
| 10.07.2017                                      | Stadfæstelse af påbud om undersøgelse af jordforurening ved olietanke                                                                                    | NMK-11-00167  |
| ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS |                                                                                                                                                          | 6             |
| 07.02.2024                                      | Afslag på dækning for olieforurening fra gammel olietank                                                                                                 | 99222         |
| 16.11.2022                                      | Topdanmark A/S: Afvisning af dækning for olieforurening grundet forældet olietank                                                                        | 98256         |
| 07.02.2018                                      | Olieforureningsskade: Dækning trods ulovlige rørsamlinger og manglende forsikring hos montør                                                             | 90800         |
| 03.05.2017                                      | Afvisning af dækning for olieskade fra naboens olietank                                                                                                  | 89603         |
| 19.05.2008                                      | Afvisning af dækning for jordforurening fra ulovlig olietank                                                                                             | 72179         |
| 27.06.2005                                      | Topdanmark Forsikring A/S – Afvisning af dækning for jordforurening fra olietank                                                                         | 64478         |
| TAKSATIONSSSEKRETARIATET · NÆVN / KLAGEINSTANS  |                                                                                                                                                          | 2             |
| 10.11.2022                                      | Taksationskommissionen stadfæster 150.000 kr. i nærføringserstatning til sommerhus ved den nye Roskilde Fjordforbindelse                                 | 2021-022209   |
| 16.06.2022                                      | Taksationskommissionen tilkendte 35.000 kr. for nærføringsgener (genskær og indblik) fra gangbro ved Køge Nord Station – Den Nye Bane København–Ringsted | TS81001-00333 |
| PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS     |                                                                                                                                                          | 1             |
| 07.12.2022                                      | Kontrolafgift fastholdt trods tastefejl og påstand om mangelfuld skiltning ved DSB Roskilde                                                              | park-2482     |
| PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS    |                                                                                                                                                          | 1             |
| 22.05.2025                                      | Procesbevillingsnævnet meddeler 3.-instansbevilling om den naboretlige tålegrænse ved opsætning af 42 meter høj antennemast                              | 25/01559      |

## FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om erstatning for miljøskader

nr. 1237 · 1992 · Justitsministeriet